

Lausuntopyyntö Pohjois-Savon ELY-keskuksen toimivalta-alueen joukkoliikenteen palvelutasosta 2021-2025

KHALL § 122

Selostus: Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää lausuntoa liitteenä olevasta raporttiluonnoksesta ELY-keskuksen järjestämän joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet Itä-Suomessa 2021-2025.

Palvelutasoluokan valintaan vaikuttavat mm. asukasmäärä ja -tiheys, työssäkäynti- ja opiskeluvirrat sekä nykyinen joukkoliikenne ja sen käyttö. Palvelutasoluokkien määrittelyssä on hyödynnetty näiltä osin seuraavia määrällisiä tekijöitä:

- Kunnan rajat ylittävien pendelöijien lukumäärä on vähintään 200.
- Toisessa kunnassa käyvien toisen asteen opiskelijoiden lukumäärä on vähintään 25.
- Asiointiyhteys keskuskaupunkiin taajamasta, jossa vähintään 650 asukasta.
- Nykyinen liikennetarjonta.
- Lakisääteiset kuljetukset tai keskeiset liityntäyhteydet kaukoliikenteen verkkoon muodostavat merkittävän, mieluiten todettuun matkustukseen perustuvan asiakaspotentiaalin. Keskeiset liityntäyhteydet voivat olla esim. opiskelijoiden viikonloppuyhteyksiä opiskelupaikkakunnalta kotiseudulle tai yhteyksiä rautatie- ja lentoasemille.
- Kaupunki-maaseutu -luokitus huomioidaan mahdollisena täydentävä tekijänä.
- Lisäksi Väyläviraston (ent. Liikennevirasto) ohjeistuksessa todetaan, että kuljetusten järjestäminen joukkoliikennepalveluna on harvoin tarkoituksenmukaista, mikäli keskikuorma jää alle 4 henkilön.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen järjestämän joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet on määriteltävy Itä-Suomen alueelle palvelutasoluokkia V–VII hyödyntäen.

Osalla yhteysväleistä on ELY-keskuksen järjestämän joukkoliikenteen ohella runsaasti markkinaehtoista joukkoliikennettä. Käytännössä useimmilla näillä yhteysväleillä joukkoliikenteen nykyinen palvelutaso ylittää vuosille 2021–2025 määritellyn tavoitteen. Yhteysväleillä, joilla palvelutasotavoite on riippuvainen markkinaehtoisesta liikenteestä, pyritään markkinaehtoisen liikenteen merkittävästi vähentymään tai lakkautuessa turvaamaan vähintään kriittisimmät vuorot.

Palvelutasoluokkaan V on määriteltävy yhteysvälit, joilla pyritään turvaamaan arjen liikkumistarpeet, ts. järjestämään säännöllisiä joukko-

liikenneyhteyksiä arkipäivisin. Lauantailiikennettä järjestetään mahdollisuuksien mukaan. V-luokassa työssäkäyntiä ja opiskelua koskevat kriteerit täyttyvät ja joukkoliikenteen käyttäjämäärät mahdollistavat peruspalvelutasoa paremman vuorotarjonnan. Itä-Suomen alueella palvelutasoluokka V koskee valtatie 5 liikennekäytävää Iisalmen ja Mikkelin välisellä osuudella. Reitillä on runsaasti myös markkinaehtoista liikennettä.

Palvelutasoluokkaan VI kuuluvilla yhteysväleillä pyritään tarjoamaan koulu- ja asiointiyhteyksiä sekä yleisimmät opiskelu- ja työmatkayhteydet. Yhteysväleillä täyttyvät pääasiassa työssäkäyntiä tai opiskelua koskevat vähimmäiskriteerit. Useimmilla yhteysväleillä on myös markkinaehtoista liikennettä. Palvelutasoluokkaan VI on määritelty myös maaseudun paikalliskeskusten ja lähimmän keskustaupungin väliset yhteydet. Muilta osin palvelutasoluokkaan VI kuuluvat yhteysvälit ovat pääasiassa kaupungin läheistä maaseutua, ydinmaaseutua ja harvaan asuttua maaseutua.

Palvelutasoluokkaan VII kuuluvilla yhteysväleillä pyritään tarjoamaan koulu- ja asiointiyhteyksiä sekä välttämättömimmät opiskelu- ja työmatkayhteydet. VII-luokkaan on määritelty ne yhteysvälit, joilla liikenteen järjestämiskriteerit täyttyvät vain osittain tai varsinaisten kriteerien täyttyminen jää hieman vajaaksi, mutta peruspalvelutasoisten yhteyksien järjestäminen on katsottu tarpeelliseksi. Palvelutasoluokkaan VII on määritelty myös yhteydet keskustaupunkiin niistä kuntien keskustajamista, joissa on vähintään 650 asukasta, mutta muut liikenteen järjestämisen kriteerit eivät täyty.

Palvelutasomäärittelyssä on erikseen nostettu esiin ne yhteysvälit, joilla liikenteen järjestämisen kriteerit eivät täyty, mutta joilla on kuitenkin katsottu olevan tarve liikenteen järjestämiseen. Näillä yhteysväleillä liikennetarve liittyy esimerkiksi asiointiyhteyksiin maakunnan keskustaupungissa tai liityntäyhteyksiin muuhun liikenneverkkoon. Näillä yhteysväleillä liikenteen palvelutaso määritellään tapauskohtaisesti tarpeen mukaan.

Palvelutasotavoitteiden määrittelyvaiheessa joukkoliikenteen mahdollisuudet palvella matkailun tarpeita nousi erittäin voimakkaasti esille. Matkailu ei ole palvelutasotavoitteisiin välittömästi vaikuttava tekijä. Palvelutasotavoitteet eivät kuitenkaan aseta minkäänlaisia esteitä matkailua palvelevan joukkoliikenteen järjestämiselle Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja kuntien välisenä yhteistyönä, esimerkiksi pilottina. Mahdollisessa pilotissa tärkeää on, että sen kesto on riittävän pitkä.

Kuntien välisessä yhteistyössä lakisääteisten kuljetusten järjestämisessä sekä markkinaehtoisen ja ELY-keskuksen järjestämän kuljetusten täydentämisessä kuntien keskinäisellä yhteistyöllä voidaan

saavuttaa positiivisia vaikutuksia ja kustannussäästöjä. Liikenteen täydentäminen voi liittyä tavanomaisten työ-, koulu- ja asiointiyhteyksien kehittämisen ohella myös johonkin teemaan, kuten **matkailuliikenteen kehittämiseen tai matkailukohteiden parempaan saavutettavuuteen**.

Myös joukkoliikenteestä vastuussa olevien henkilöiden tiedon jakaminen voi olla tärkeää. Yleensä joukkoliikenteen vastuuhenkilönä varsinkin pienemmissä kunnissa toimii henkilö, joka hoitaa joukkoliikenteeseen liittyviä tehtäviä muiden tehtävien ohella pienellä työmäärällä.

Pohjois-Savon ELY-keskus varautuu joukkoliikenteen uusissa palvelutasotavoitteissaan markkinaehtoisessa liikenteessä mahdollisesti tapahtuviin muutoksiin. Yhteysväleillä, joilla palvelutasotavoite on riippuvainen markkinaehtoisesta liikenteestä, pyritään markkinaehtoisesta liikenteen merkittävästi vähentyessä tai lakkautuessa turvaamaan vähintään kriittisimmät vuorot (esitetty palvelutasotavoite ei ole lupaus). Kriittiset vuorot määritellään yhteistyössä kuntien ja muiden mahdollisten osallisten kanssa.

Valmistelija: hallintojohtaja Mervi Palmu, mervi.palmu(a)sulkava.fi, 044 4175201

Kunnanjohtajan päätösehdotus:

Sulkavan kunta esittää lausuntonaan, että on tärkeätä turvata vähintään kriittiset vuorot, jotka määritellään yhteistyössä Sulkavan kunnan kanssa.

Lisäksi Sulkavan kunta on kiinnostunut osallistumaan matkailua palvelevan joukkoliikenteen järjestämiseen, joka toteutetaan Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja eri kuntien välisenä yhteistyönä, esimerkiksi pilottina.

Kunnanjohtajan muutettu päätösehdotus:

Sulkavan kunta esittää lausuntonaan, että on tärkeätä turvata vähintään kriittiset vuorot, jotka määritellään yhteistyössä Sulkavan kunnan kanssa. Sulkavan kunta painottaa, että kunnasta tulee säilyä toimiva julkinen liikenneyhteys Juvalle ja sitä kautta etelä-pohjoinen -yhteyksiin.

Lisäksi Sulkavan kunta on kiinnostunut osallistumaan matkailua palvelevan joukkoliikenteen järjestämiseen, joka toteutetaan Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja eri kuntien välisenä yhteistyönä, esimerkiksi pilottina.

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

